

Ideológiai torzítás

Baják Petra hidrogeológus, a 37. OTDK FIFÖMA szekciójának Roska Tamás-díjazottja „Kiszáradhat-e a Velencei tó? A válasz a felszín alatt rejtőzik” című előadása a tudományos tartalmát erősen lerontotta az előadásban elhangzott két valótlan, a hallgatóságot megtévesztő állítása.

1. ábra: Nyitó kép [1]

A bevezetőben az előadó elmondta, hogy „a tó sorsa veszélybe került”. Majd a videofelvételen 56:40 táján az előadó feltette a kérdést: „Mit eredményezett ez az elmúlt évszázadokban soha nem látott alacsony vízszint?” Ez így valótlanosság.

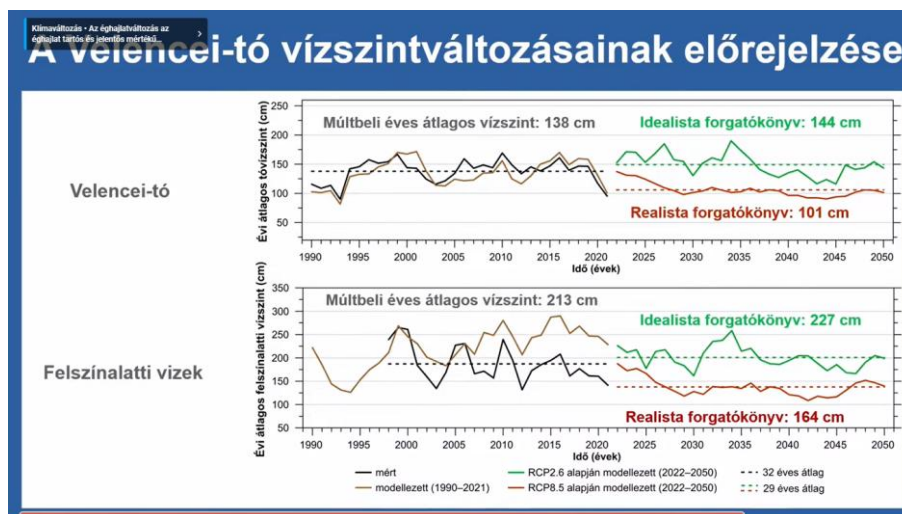
A video megnézésekor vettem észre, hogy a szóvá tett mondat elhangzása közben a kivetített ábrán ez volt olvasható: „2022: az elmúlt évszázadban soha nem látott rekord alacsony vízállás!”. Ami önmagában ugyan a 20. századra értve lehet helyes, de azzal, hogy az előadó egyáltalán nem utalt a Velencei-tó változékonyságára, hamis narratívát sugallta a hallgatóság számára.

A hidrogeológus előadó nyilván tudja, hogy a sekély tavak időről-időre kiszáradtak. Rengeteg tudományos munkából ismert ez a tény. [2]-ből idézve: „Drying up or huge water deficits of shallow lakes occasionally occur, which is common with the second and third largest shallow Lake Fertő and Lake Velence [115,116]. For example, historical sources report complete dryings up of Lake Fertő in 1693, between 1738–1742, in 1773, and 1811–1813, with the last recorded of such events being between 1864–1870 [117]. The last total drying up of Lake Velence happened in 1864 [115].”

2. ábra: „Mit eredményezett ez az elmúlt évszázadokban soha nem látott alacsony vízszint?” [1]

Előadásának további részében (3. ábra) előrejelzéseket mutatott be a Velencei-tó jövőbeni vízszintváltozásaira, különféle ún. RCP (Representative Concentration Pathways) forgatókönyvek alapján, és a 2100-ig 5 Celsius fok melegedésnek megfelelő RCP8.5 forgatókönyvet „realista” forgatókönyvnek nevezte.

3. ábra: Az RCP8.5, mint „realista forgatókönyv” [1]

A 2025. április 22-én elhangzott OTKA plenáris előadás tudományos értékét a Velencei-tó vízszintjének és az ún. RCP8.5 forgatókönyv hamis beállítása igencsak lerontotta. Lényegében az történt, hogy Baják Krisztina ebben az előadásában a hallgatóságot megtévesztette.

Tekintettel arra, hogy nem egyesi esetről, hanem a legkülönbélebb fórumokon mindig ugyanebbe az irányba mutató ideológiai torzításról van szó (tagozati előadásokban is lehet ilyenekkel találkozni), tisztelettel kérem az OTDK vezetőségét, ne csak egyedi korrekcióban gondolkozzanak, hanem igyekezzenek e diákfórumot az efféle külső befolyásoltságtól tartósan mentesíteni.

Pécs, 2025. április 25.

Szarka László Csaba
geofizikus-mérnök, az MTA rendes tagja

Hivatkozások

1. Baják Krisztina előadása, <https://otdk.hu/otdk2025/37-otdk-clo-kozvetites/fizika-foldtudomanyok-es-matematika-szekcio/>
2. Jánosi I, Bíró T, et al: Changing Water Cycle under a Warming Climate: Tendencies in the Carpathian Basin. Climate 2023, 11, 118. <https://doi.org/10.3390/cli11060118>